

PROVINCIE UTRECHT

Strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging 2024 – 2034

Provincie Utrecht

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1. Strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging 2024 – 2034	5
2. Ambities en kernactiviteiten	7
Ambities	7
Kernactiviteiten	8
Public Affairs	9
Europese financiering	11
Samenwerking, kennisdeling en relatiebeheer	14
3. Samenwerking in de Europese context	15
Europa	15
Regio	17
4. Europa in de organisatie: uitdagingen en toekomst	18
Afwegingskader	18
Organisatorische verankering	18
Bestuur en Europa	19
Toekomstvisie	20
5. Communicatie- en informatievoorziening	23
Informeren van Provinciale Staten	23
Informeren college van Gedeputeerde Staten	24
Interne communicatie en informatiedeling	25
Externe communicatie	25
Evaluatie	25
6. Bijlagen	26
Overzicht van internationale netwerken en samenwerkingsverbanden	26
Afkortingenlijst	29
Colofon	32

Net als het Rijk moeten de provincies zich verhouden tot wat er in de Europese Unie gebeurt.

Managementsamenvatting

De Europese Unie is in wezen een vierde bestuurslaag geworden, zo constateerde het Nederlandse kabinet in 2022.¹ Wat daarmee geldt voor het Rijk, geldt evenzeer voor provincies: zij moeten zich verhouden tot wat er in ‘Europa’ gebeurt. Met deze Strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging 2024 – 2034 (hierna ‘Europastrategie’) maakt de provincie Utrecht hier werk van.

De nadruk ligt in de Europastrategie op procesafspraken. Deze keuze is bewust. Door het proces – en niet inhoudelijke doelen – centraal te stellen hoeft de strategie bij politieke verschuivingen in Brussel of de provincie niet automatisch te worden herzien. Dat neemt uiteraard niet weg dat de strategie ten dienste staat van het coalitieakkoord en de inhoudelijke beleidskaders van de provincie Utrecht.

Ambities en kernactiviteiten

De Europastrategie schetst een aantal ambities en kernactiviteiten. Die ambities zijn een effectieve belangenbehartiging in de Europese Unie (EU), het optimaal benutten van Europese geldstromen, internationale profilering en het creëren van een Europabewuste organisatie. Belangenbehartiging betekent enerzijds lobbyen voor gunstige beleidsuitwerking van Brusselse regelgeving en daarnaast ook het minimaliseren van ongewenste of voor de provincie Utrecht te strenge regelgeving. Het cluster Europa van de provincie Utrecht speelt bij het verwezenlijken van deze ambities een centrale rol.

De kernactiviteiten van het cluster Europa zijn ‘public affairs’ en ‘Europese financiering’, en vormen het fundament van de inspanningen van het cluster. Deze activiteiten zijn sterk met elkaar vervlochten en hebben als doel de kansen die de Europese Unie biedt optimaal te benutten voor de provincie Utrecht. Dit vereist een provinciale organisatie die zich niet alleen bewust is van de Europese dimensie van haar taken, maar ook proactief op zoek gaat naar Europese financieringsmogelijkheden.

Een nadere blik op de kernactiviteiten laat een aantal onderliggende taken en verantwoordelijkheden zien. Voor public affairs gaat het om monitoring van Europese ontwikkelingen, informatievoorziening, belangenbehartiging en profilering. Waar het gaat om Europese financiering heeft het cluster Europa de taak kansen te ontwaren in het complexe veld van Europese geldstromen. Ook staat het cluster inhoudelijke teams bij tijdens aanvraagprocedures en de verantwoording bij de uitvoering.

Streven naar samenwerking

Voor effectieve belangenbehartiging op het terrein van public affairs en Europese financiering zijn samenwerking, kennisdeling en relatiebeheer randvoorwaardelijke activiteiten. Daarom beschrijft de Europastrategie de wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven. Het aantal samenwerkingen is talrijk, maar het uitgangspunt is telkens dat de provincie actief zoekt naar manieren om de krachten te bundelen met gelijkgestemde partners. Dit gebeurt op zowel regionaal, nationaal als Europees niveau.

Naast samenwerking met partners is ook samenwerking binnen de eigen organisatie van groot belang voor het succesvol uitvoeren van de Europastrategie. Daarom zet de Europastrategie uiteen hoe Europa in de organisatie verankerd is. Het uitgangspunt is dat de inhoudelijke beleidsdomeinen zelf verantwoordelijk zijn voor de Europese dimensie van hun opgaven. Van de inhoudelijke teams vraagt dit een goed Europees bewustzijn. Het is een taak van het cluster Europa om dit bewustzijn te bevorderen.

¹ Kabinetsreactie op evaluatierapport over Nederlandse coördinatie van EU-standpuntbepalingsproces naar Tweede Kamer gestuurd, Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2022

Het cluster Europa als brug naar Europese instellingen

Het cluster Europa adviseert en ondersteunt inhoudelijke teams als dat op basis van een vooraf vastgesteld afwegingskader (zie pagina 18) opportuun is. Regie en coördinatie van Europese zaken zijn binnen de provincie Utrecht centraal georganiseerd. Het cluster Europa vormt de brug naar de Europese instellingen en behoudt vanuit die functie het overzicht op alle lopende activiteiten in Europa.

Gegeven de aard van haar taken werkt het cluster Europa goeddeels vraaggestuurd. Om voorbereid te zijn op de toekomstige vraag vanuit zowel de eigen organisatie als de regio schetst de Europastrategie een gefaseerd ontwikkelpad. Binnen dit ontwikkelpad groeit het cluster Europa

van een team dat zich toelegt op de hierboven genoemde kernactiviteiten naar een regionaal EU-expertisecentrum dat ook de Utrechtse regio ondersteunt bij het verzilveren van de (financierings)kansen die Europa biedt.

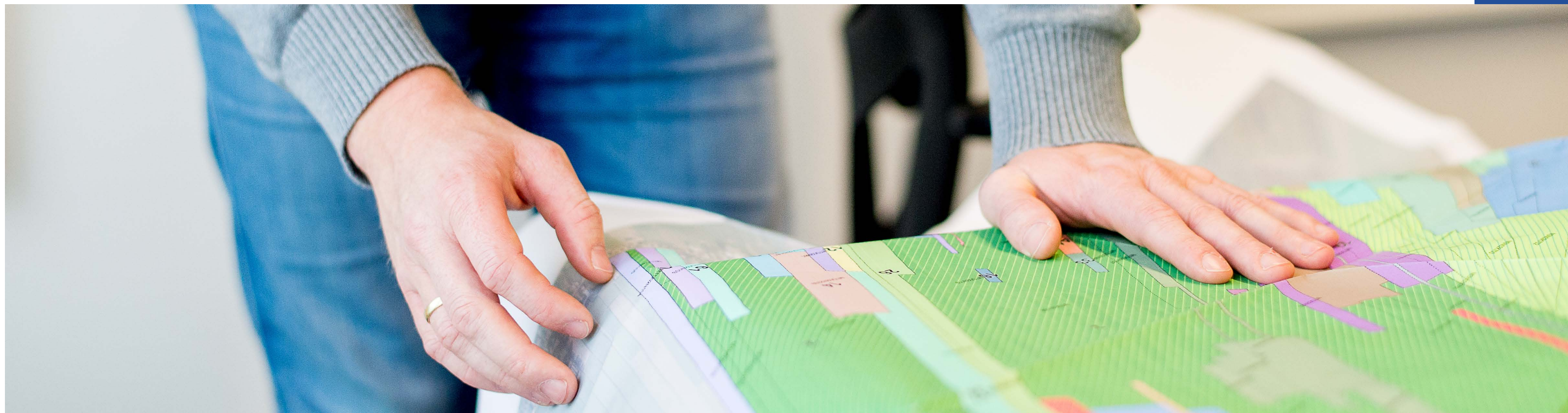
Informatievoorziening door het cluster Europa

Een goede communicatie- en informatievoorziening is doorslaggevend voor zowel het vergroten van het Europabewustzijn als het scheppen van een scherp beeld van wat er in de EU speelt. Dit is een brede taak, waarbij de informatiestroom richting Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten als eerste gewaarborgd moet zijn. Om hen – en andere doelgroepen – goed te bedienen legt deze Europastrategie de wijze van informeren door het cluster Europa vast. Een belangrijk vertrekpunt hierbij is

dat informatie via een vast patroon en een vaste frequentie wordt verspreid.

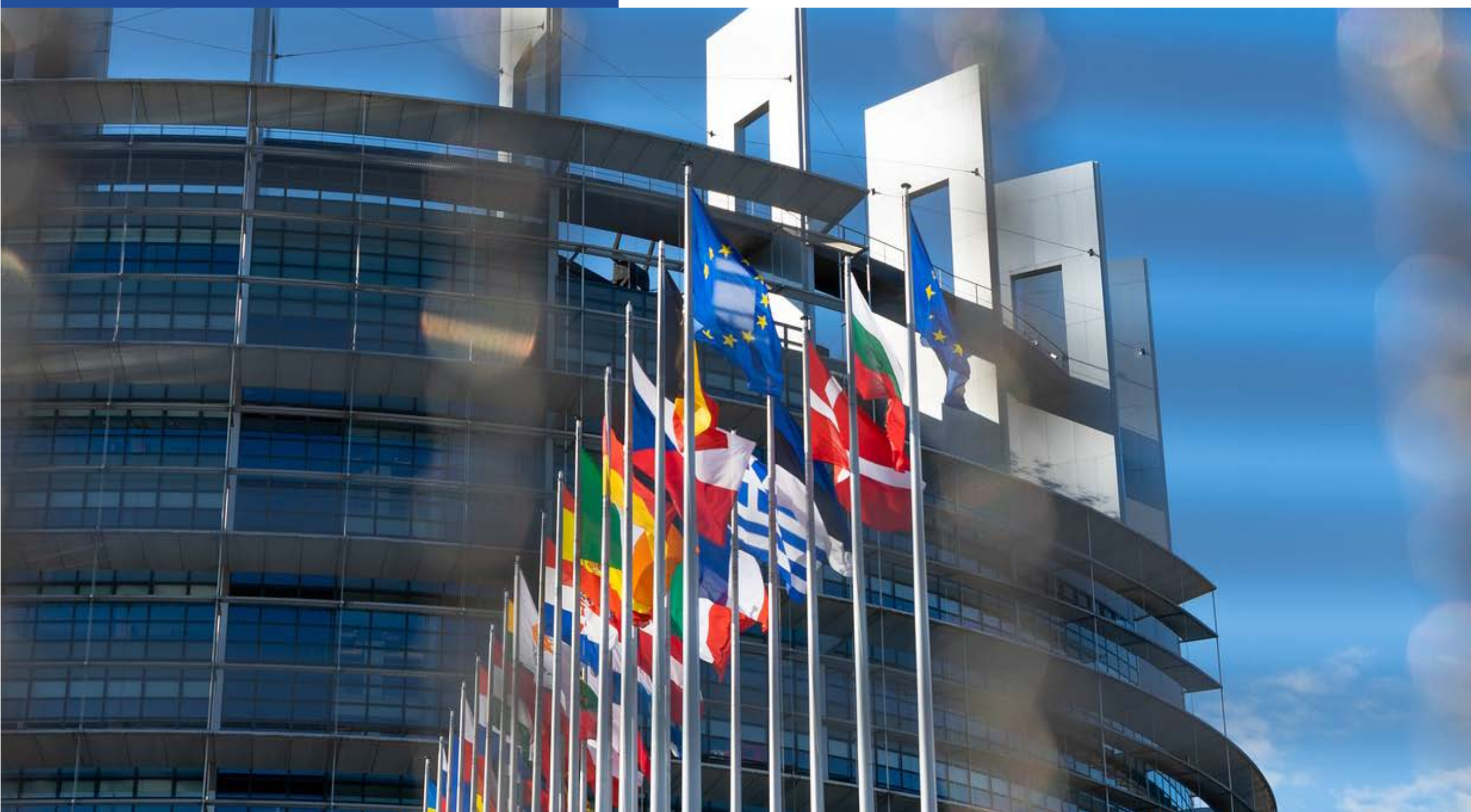
Tussentijdse evaluatie van de Europastrategie

Tot slot: een Europastrategie die de ambitie heeft een decennium te beslaan vraagt om een tussentijdse evaluatie. Een eerste beknopte evaluatie zal in 2026 plaatsvinden, hierin zullen de behaalde resultaten worden toegelicht. De volledige evaluatie zal plaatsvinden na de Europese verkiezingen van 2029, aan de vooravond van een nieuwe Europese bestuursperiode. Het cluster Europa zal deze evaluaties coördineren in samenwerking met Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten zullen via een Statenbrief op de hoogte worden gehouden van de uitkomsten van beide evaluaties.

1. Strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging 2024 – 2034

Voor het werk van de provincie Utrecht is de Europese Unie (EU) van groot belang. Ongeveer zeventig procent van de Europese wetgeving heeft invloed op de provincie Utrecht en Europese subsidies bieden kansen voor het verwezenlijken van provinciale ambities. Indien uit analyse blijkt dat Europese wetgevende voorstellen potentiële risico's opleveren, zetten de public affairs adviseurs zich in om de Utrechtse belangen te behartigen. Kortom, keuzes die op Europees niveau worden gemaakt doen ertoe. Deze keuzes komen bovendien niet in een vacuüm tot stand – decentrale overheden hebben een rol te spelen. Van onze organisatie vraagt dit om heldere doelen, duidelijke onderlinge afspraken en een gestructureerde manier van werken.

Deze langjarige strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging (hierna Europastrategie) is hiervoor het vertrekpunt. Binnen het systeem van de EU kunnen regionale overheden zich internationaal profileren, kennis uitwisselen en samenwerken in ambitieuze projecten. De Europastrategie zet uiteen hoe de provincie Utrecht wenst te anticiperen op Europese wet- en regelgeving, hoe zij wil bijdragen aan besluitvorming die rekening houdt met provinciale belangen en hoe zij gebruik wil maken van Europese financiering voor het behalen van haar doelen.

Vooropgesteld: het spelen van een rol op het Europese toneel is geen doel op zich, maar een manier om zelf effectiever op te treden. Door richting te geven aan de Europese inzet van de provincie wil het college van Gedeputeerde Staten (GS) de EU optimaal laten bijdragen aan de Utrechtse opgaven. Deze strategie staat dan ook ten dienste van de doelstellingen die vastgesteld zijn door

Provinciale Staten en is sterk verankerd in het coalitieakkoord en de diverse inhoudelijke beleidskaders.

Provincie Utrecht onderstreept het belang van de Europese Unie als waardengemeenschap

De Europese Unie is een waardengemeenschap, waarbij de beginselen van democratie, een onafhankelijke rechtstaat en rechtspraak, solidariteit en een sociale markteconomie samenkomen.

De doelstellingen van de EU weerspiegelen het brede welvaartsbegrip waarin niet het recht van de sterkste geldt, maar de kracht van het recht.

De interne markt van de Unie zet zich in voor een sociale markteconomie met een goed concurrentievermogen gericht op goede werkomstandigheden en redelijke inkomensverhoudingen.²

² [Beleidsagenda Europese Unie 2024 – 2029 – Samen Sterker in Tijden van Transitie, Sociaal Economische Raad, 2023](#)

Nadruk op het proces

Deze Europastrategie richt zich in de eerste plaats op het proces waarmee de provincie haar relatie met de Europese Unie vormgeeft en het kader waarbinnen de provincie opereert. Door de nadruk op het proces te leggen – en niet op inhoudelijke doelen – hoeft de Europastrategie niet herzien te worden bij onvoorziene ontwikkelingen of politieke wisselingen in Europa of in de provincie Utrecht. De geschiedenis leert per slot van rekening dat de toekomst lastig te voorspellen is.

Op de plekken waar de Europastrategie wel inhoudelijk richting geeft aan de benadering van de EU, doet zij dat op basis van de door Provinciale Staten (PS) vastgestelde kaders. Het is aan Gedeputeerde Staten om de inhoudelijke uitgangspunten en ambities te bepalen. De werkwijze hiervoor komt aan bod in Hoofdstuk 2 van de Europastrategie. Hoofdstuk 3 beschrijft vervolgens de samenwerking met publieke en private partijen in de Europese context. In Hoofdstuk 4 staan de eigen organisatie en middelen centraal en wordt een toekomstvisie geschetst, waarna in Hoofdstuk 5 een toelichting volgt op de communicatie en informatievoorziening die komt kijken bij het Europese werk van de provincie.

Over de totstandkoming

De Europastrategie is het resultaat van een brede samenwerking binnen de provincie Utrecht. Als penvoerder heeft het cluster Europa vanzelfsprekend inbreng opgehaald bij het provinciebestuur, en de portefeuillehouder Europa in het bijzonder. Daarnaast is tijdens een informatiesessie van gedachten gewisseld met Provinciale Staten. Tot slot heeft het cluster Europa op basis van periodieke overleggen en specifieke informatieverzoeken kennis en inzichten meegekregen vanuit de verschillende vakinhoudelijke teams van de provincie Utrecht en onze regionale partners.

Europa en de Europese Unie

In deze strategie wordt de term Europese Unie gebruikt wanneer het specifiek gaat over Europese wetsvoorstellen en/of vigerend Europees beleid. Maar samenwerking in netwerken en ontwikkeling en uitvoering van Europese subsidieprojecten kan vaak een groter bereik hebben dan alleen de 27 lidstaten van de EU. Daarom wordt ook de term Europa gebruikt wordt.

‘Europa’ vormt geen op zichzelf staand doel of dossier, maar is een integraal onderdeel van de beleidsopgaven.

2. Ambities en kernactiviteiten

De Europastrategie geeft richting aan de inzet van de provincie Utrecht in Europa. Aan de hand van de Europastrategie wordt bepaald wat de provincie doet en hoe zij dat doet. Zonder het hoe en wat is een gezamenlijke inzet immers niet vast te stellen. Dit hoofdstuk beschrijft wat de ambities zijn en op welke manier aan deze ambities invulling wordt gegeven.

Ambities

Effectieve belangenbehartiging

De provincie Utrecht zal in elke Europese bestuursperiode (bijvoorbeeld 2024 – 2029 en 2030 – 2035) bij de Europese instellingen en relevante stakeholders aandacht blijven vragen voor de Utrechtse belangen. In het bijzonder gaat de aandacht daarbij uit naar de uitvoerings- en implementatiedruk. Inhoudelijk is het coalitieakkoord leidend. Samenwerking in Brussel (met onder meer het Rijk, provincies en andere stakeholders) is noodzakelijk om de belangen van de provincie Utrecht effectief te behartigen. Om de uitvoerbaarheid te verbeteren is het tevens van belang dat decentrale overheden structureel worden betrokken in elke stap van besluitvorming. Daarom wordt actief gewerkt aan de verbetering van de interbestuurlijke en interregionale samenwerking, conform de Code Interbestuurlijke verhoudingen.³

Provincie Utrecht wil het geluid van de regio in Brussel laten horen

In het advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) uit 2016 komt de regionale component, die ook voor de provincie Utrecht zo relevant is, terug.⁴ Daar wordt de onmisbare trend van regionalisering onderkend, maar blijft de vraag staan in hoeverre de belangen van Europese regio's in Brussel worden gehoord. Uit de juridische analyse van de Europese architectuur blijkt dat de mate waarin Europese regio's als onafhankelijke actoren inspraak kunnen hebben in het Europese wetgevingstraject beperkt is. Op basis van Europese verdragen kunnen regio's en decentrale overheden via het Comité van de Regio's

adviezen uitbrengen, maar voor het Europese Hof van Justitie hebben zij dezelfde positie als burgers.

Gevolg hiervan is dat de slagkracht van Europese regio's in Brussel beperkt is. Er hebben zich hierin sinds 2016 geen significante veranderingen voorgedaan – het zijn met name de lidstaten die bepalend zijn. Om de positie van de Europese regio's in de EU te versterken is het zaak om regio's en decentrale overheden beter te positioneren in Brussel en de zichtbaarheid te vergroten op de plekken waar besluitvorming plaatsvindt. Als provincie zetten we erop in dat regio's en decentrale overheden bij de Europese instellingen in Brussel goed gehoord worden.

³ Artikel 9 van de [Code Interbestuurlijke Verhoudingen](#) stelt vast in welke mate de verschillende bestuurslagen samenwerken op Europese dossiers.

⁴ [Advies 100: Goed Geschakeld? Over de verhouding tussen regio en de EU, Adviesraad Internationale Vraagstukken, 2016](#)

Optimaal benutten van Europese financieringskansen

Het is de ambitie van de provincie Utrecht om optimaal te profiteren van de beschikbare financieringskansen. Hierbij staat de provinciale organisatie centraal, maar het streven is ook om regionale partners te helpen om meer gebruik te maken van deze financiële middelen. De succesvolle inzet van cohesiegelden, essentieel voor decentrale overheden om beleidsdoelen te halen, is van grote waarde. Het behoud van deze financieringsstructuur of het vinden van een adequaat alternatief vormt daarom een belangrijk lobbydoel in zowel Brussel als Den Haag, gericht op het maximaliseren van de financiële voordelen voor deze regio.

Internationale profilering

De Metropoolregio Utrecht heeft een onderscheidend profiel: Heart of Health. Er wordt normaliter met terughoudendheid gebruik gemaakt van Engelse termen. Maar de benaming “Utrecht: Heart of Health” vergroot de internationale zichtbaarheid van de regio en verhoogt de bekendheid van de provincie en de Metropoolregio Utrecht binnen Europa en de Europese instellingen om daarmee nieuwe kansen voor de regio te creëren.

Europabewuste organisatie

De ambitie is om optimaal gebruik te maken van de EU als vierde bestuurslaag, waarbij er zowel kansen als uitdagingen bestaan.⁵ Er wordt ingezet op een doordachte strategische benadering van de interactie met de EU, met als doel om de voordelen te maximaliseren en de nadelen te beperken. Dit houdt in dat er zowel proactief als reactief te werk wordt gegaan om de belangen van de provincie Utrecht optimaal te vertegenwoordigen binnen

het Europese speelveld. Hiervoor is een Europabewuste organisatie randvoorwaardelijk. Het beleid van de Europese Unie heeft zijn uitwerking op vrijwel alle provinciale beleidsvelden. De provincie dient Europese richtlijnen en verordeningen na te leven. ‘Europa’ vormt daarbij geen op zichzelf staand doel of dossier, maar is een integraal onderdeel van de beleidsopgaven. Een Europabewuste organisatie ziet ‘Europa’ als een domein overstijgend onderwerp, hierbij is wederzijdse optimale informatiedeling tussen cluster Europa en de inhoudelijke domeinen noodzakelijk.

Kernactiviteiten

De kernactiviteiten van cluster Europa kunnen in twee pijlers worden samengevat, namelijk public affairs en Europese financiering. Daarnaast zijn samenwerking, kennisdeling en relatiebeheer met goede communicatie- en informatievoorziening randvoorwaardelijke activiteiten voor een effectieve en efficiënte uitvoering.

Figuur 1: Kernactiviteiten cluster Europa

⁵ De Europese Unie is na het Rijk, de provincies en de gemeenten in wezen een [vierde bestuurslaag](#) geworden. Maatschappelijke- en lobbyorganisaties, lagere overheden en bedrijven onderkennen het belang van de EU en laten van zich horen in Brussel.

Public Affairs

Public affairs is een verzamelterm voor het strategische proces van inspelen op politieke besluitvorming en veranderingen in de maatschappij. Binnen dit proces beschikt de provincie Utrecht over verschillende instrumenten waarvan de belangrijkste monitoring, informatievoorziening, belangenbehartiging en profilering zijn.

Monitoring

De besluitvorming ten aanzien van de voor de provincie belangrijke dossiers moet nauwlettend worden gemonitord om te voorkomen dat de provincie onverwachts voor onuitvoerbaar of anderszins ongewenst beleid komt te staan. Ook om de kwaliteit van informatievoorziening en belangenbehartiging te waarborgen is gedegen monitoring nodig. Deze monitoring beslaat zowel de beleidsinhoudelijke ontwikkelingen bij specifieke voorstellen als het Europees krachtenveld waarbinnen deze ontwikkelingen plaatsvinden. Om met beperkte personele capaciteit zo effectief mogelijk te monitoren werkt het cluster Europa actief samen met partners binnen het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP), collega's van andere provincies binnen Regio Randstad en de Council of European Municipalities and Regions (CEMR). Verder staat het cluster Europa in contact met de Permanente Vertegenwoordiging van de lidstaat Nederland bij de EU, Europarlementariërs, medewerkers van de Europese Commissie en branche- en belangenorganisaties. Op die manier werkt het cluster Europa aan het verkrijgen van een zo compleet mogelijk beeld van de voor de provincie Utrecht belangrijke Europese besluitvorming.

Informatievoorziening

Binnen de Europese Unie wordt gelijktijdig aan veel verschillende nieuwe wet- en regelgevingsvoorstellen gewerkt en wordt staand beleid periodiek geëvalueerd en waar nodig herzien. Deze ontwikkelingen kunnen direct of indirect grote gevolgen hebben voor de provincie Utrecht. Daarom is het belangrijk nauw betrokken te zijn bij de Europese ontwikkelingen en er tijdig op te kunnen anticiperen. Tegelijkertijd is het door de technische aard van de Europese besluitvorming ingewikkeld voor beleidsadviseurs om deze ontwikkelingen afdoende te volgen. Het cluster Europa heeft daarom als taak om beleidsontwikkelingen in de Europese Unie te signaleren en te duiden voor de organisatie, het college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

De wijze van signalering en duiding is afhankelijk van de aard en omvang van het wetsvoorstel of de wetsherziening. De wijze waarop het cluster Europa de organisatie, Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten informeert wordt verder uitgewerkt in Hoofdstuk 5.

Belangenbehartiging

Daar waar uit de monitoring van Europese besluitvorming blijkt dat het voorstel of de herziening provinciale belangen raakt kan de provincie overgaan tot het behartigen van haar belangen om de besluitvorming te beïnvloeden. De keuze om over te gaan tot belangenbehartiging wordt gemaakt door het college van Gedeputeerde Staten, geadviseerd door het cluster Europa en betrokken beleidsadviseurs. Het is echter belangrijk dat de Provinciale Staten te allen tijde geïnformeerd worden over deze besluiten. Dit gebeurt middels de jaarlijkse herziening

van de Uitvoeringsagenda Europese Zaken. Het cluster Europa en de Europagedeputeerde wegen het krachtenveld en slagingskansen van belangenbehartiging. De beleidsadviseurs en inhoudelijk betrokken gedeputeerden maken een inhoudelijke afweging van het belang en bepalen het standpunt en de eventuele inzet voor de belangenbehartiging.

Wat is het Europees Comité van de Regio's?

Het Europees Comité van de Regio's is het formele adviesorgaan van de decentrale overheden binnen de Europese Unie. Het fungeert als 'regioparlement' en bestaat uit bestuurders van lokale en regionale overheden die zich buigen over Europese wetgevingsinitiatieven. Vergelijkbaar met het Europees Parlement kent het Comité commissies, rapporteurs en organiseren de fracties zich in politieke families zoals de Europese Volkspartij en de Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten. Gevraagd en ongevraagd brengt het Comité adviezen uit voor het Europees Parlement en de Europese Commissie over beleid dat het Comité van belang acht voor decentrale overheden. De Europa-gedeputeerde van de provincie Utrecht is altijd vast of plaatsvervangend lid van het Comité. Zij wordt ondersteund door het cluster Europa en de beleidsinhoudelijke medewerkers.

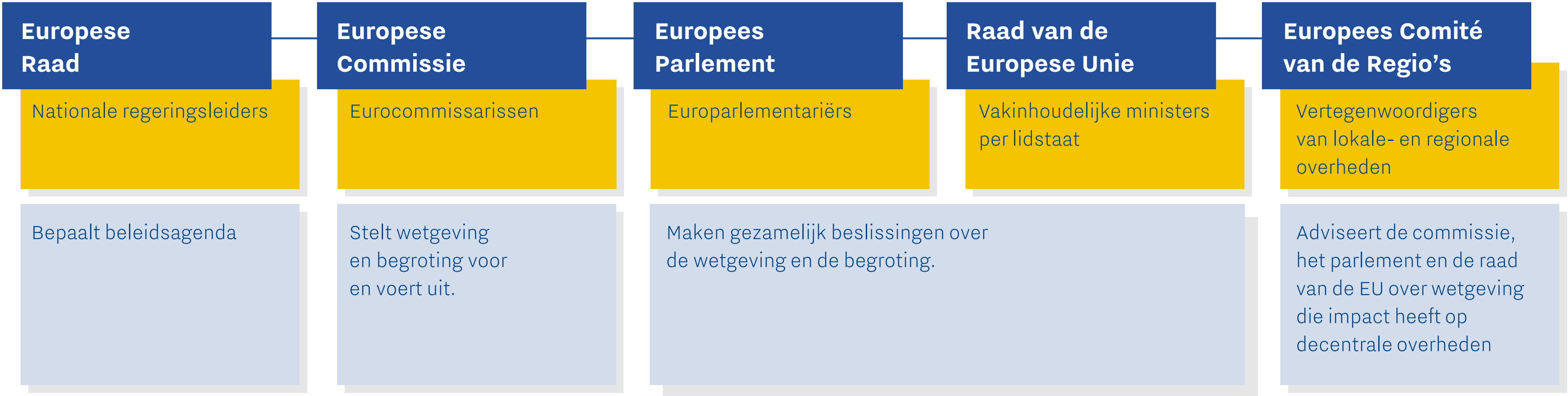
Een belangrijk uitgangspunt voor de provinciale-
belangenbehartiging is dat waar mogelijk wordt opge-
trokken in het grootst mogelijke samenwerkingsverband.
Dit minimaliseert de capaciteit die het cluster Europa moet
leveren en maximaliseert de slagingskans. Dit betekent dat
de provincie haar belangen als het kan uitdraagt in CEMR-,
HNP- of Randstadverband. Zie Hoofdstuk 3 voor verdere
uitleg over deze samenwerkingsverbanden.

Wanneer er wordt overgegaan tot belangenbehartiging
beschikt de provincie Utrecht over verschillende instru-
menten, waaronder:

- Deelname aan publieke raadgevingsprocessen van de
Europese Commissie;
- Het adviseren van Europese instellingen via het Comité
van de Regio's;
- Bijdragen aan het standpunt van het Rijk bij de
onderhandelingen die plaatsvinden in de Raad
van de Europese Unie. Dit kan door mee te doen
aan interbestuurlijke dossierteams (IBDT's) en
Beoordeling Nieuw Commissievoorstel-procedures
(BNC-procedures);⁶

- Voor het voetlicht brengen van Utrechtse belangen via
(gezamenlijke) position papers;
- Contact met de Europese Commissie en
Europarlementariërs;
- Het organiseren van wederzijdse werkbezoeken om
relaties te versterken en kennis te delen;
- Het oprichten van of deelnemen aan gelegenheids-
coalities en lobbyverbanden;
- Het organiseren van evenementen en bijeenkomsten.

EU-instellingen en EU-orgaan

Figuur 2: Overzicht van EU-instellingen en EU-orgaan relevant voor decentrale overheden

6 De wetsvoorstellen van de Europese Commissie worden besproken in de interdepartementale werkgroep “[Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen](#)” (BNC). Maar ook het IPO (Interprovinciaal Overleg) krijgt het BNC-fiche en stuurt dit door naar de Nederlandse provincies.

Profilering

Het consequent uitdragen van een aansprekend regionaal profiel in Europees verband heeft meerdere voordelen. Dit versterkt de provinciale belangenbehartiging wanneer deze in lijn is met dat profiel en maakt het mogelijk om agendabepalend te zijn. Zo kan consequente profilering actief bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uiteengezet in het coalitieakkoord. Partijen op zoek naar samenwerkingspartners voor Europees gesubsidieerde projecten weten onze regio sneller te vinden en het versterkt bovendien het vestigings- en investeringsklimaat. In samenspraak met regionale partners zoals gemeenten, kennisinstellingen, de Economic Board Utrecht (EBU) en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM) bepaalt de provincie Utrecht het regionale profiel en de inzet.^{7,8} Het cluster Europa werkt vervolgens samen met onze regionale partners en inhoudelijk betrokken beleidsadviseurs om dit profiel in Europa uit te dragen. Het doet dat onder andere door:

- Het actief deelnemen aan netwerken en samenwerkingsverbanden;
- Het organiseren van evenementen en bijeenkomsten;
- Het organiseren van wederzijdse werkbezoeken voor betrokken beleidsmakers;
- Het mobiliseren van medeoverheden, private partners en kennisinstellingen.

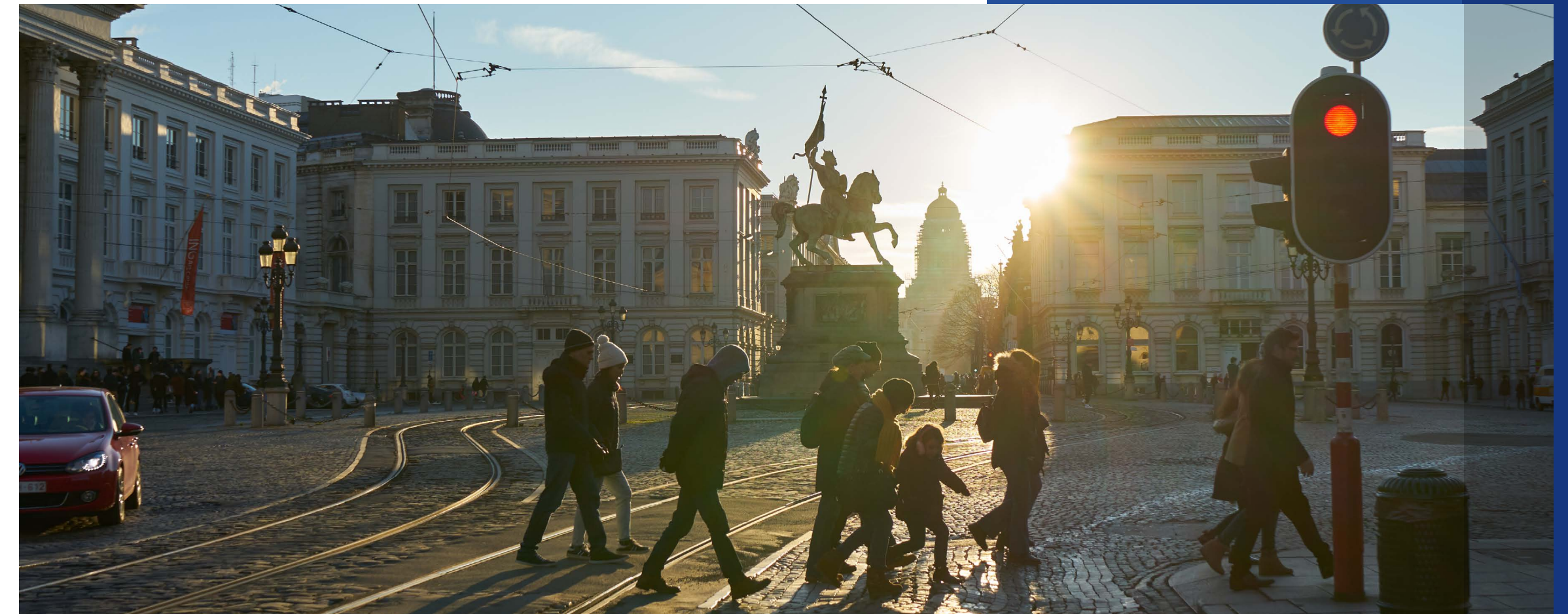
Europese financiering

Anders dan de Rijksoverheid heeft de EU als organisatie een zeer geringe uitvoeringscapaciteit. De lidstaten bepalen de beleidskaders waarbinnen de EU opereert. Tegelijkertijd krijgt de EU op steeds meer beleids-terreinen bevoegdheden en verwachten burgers dat de EU oplossingen levert voor de maatschappelijke uitdagingen. Naast het regulerend vermogen maakt de EU daarom gebruik van subsidies en andere financieringsmogelijkheden als instrument om haar beleidsdoelstellingen te realiseren. In de regel financiert de EU uitsluitend projecten met aantoonbare impact. Zo is over tijd een uitgebreid en complex landschap van Europese subsidies en financieringsmogelijkheden ontstaan.

De provincie Utrecht heeft als hoofddoel van haar Europastrategie gesteld: het optimaal benutten van de Europese Unie. Niet alleen om de beleidsdoelstellingen te verwezenlijken door gerichte (regionale) subsidieverwerving, maar ook door actieve beleidsbeïnvloeding. Deze tweeledige benadering beoogt zowel de financiële kansen te grijpen als het vormgeven van beleid op een manier die aansluit bij de belangen en de visie van de provincie. Een aantal Europese subsidieprogramma's relevant voor de provincie Utrecht zijn bijvoorbeeld LIFE, Interreg Europa – Noordzee – Noordwest-Europa, Horizon Europe, Connecting Europe Facility (CEF), Creative Europe.

Utrecht, Heart of Health

Metropoolregio Utrecht heeft een onderscheidend profiel: Heart of Health. Om dat profiel beter te benutten en daarmee de regio nog krachtiger te maken is ook een regiopropositie uitgewerkt met als motto: Metropoolregio Utrecht: kloppend hart van een gezonde samenleving. Doel van de propositie is om het profiel van de regio te versterken. Een krachtig profiel draagt bij aan een krachtigere lobby, zowel in Den Haag als in Brussel. Dit ondersteunt onder meer onze aanspraak op financiering vanuit Europese programma's, regiodeals en investeringsagenda's.

7 De [Economic Board Utrecht](#) (EBU) is het Utrechtse netwerk van vooraanstaande bestuurders uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.

8 De [Regionale Ontwikkelingsmaatschappij \(ROM\) Utrecht Region](#) is een grote maatschappelijke investeerder in de regio Utrecht.

Europese subsidieprogramma's in beheer

Bij Europese financiering valt een belangrijk onderscheid te maken tussen Europese programma's die mede door de provincie worden beheerd en programma's waarbij de provincie deze rol niet heeft. Bij Europese programma's die mede door de provincie worden gerund, het economisch stimuleringsprogramma Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) Kansen voor West en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid-Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP) krijgt de provincie de verantwoordelijkheid om een bepaald bedrag aan Europese

subsidies binnen de geldende kaders weg te zetten via projecten.^{9 10} De provincie heeft dan invloed op de beleidskeuzes en het management van zo'n programma.

Deze programma's worden bij de provincie Utrecht ten tijde van het schrijven decentraal uitgevoerd binnen respectievelijk het Domein Stedelijke Leefomgeving (SLO) onder de aansturing van de portefeuillehouder Economie en binnen het Domein Landelijke Leefomgeving (LLO) onder de aansturing van de portefeuillehouder Landelijk gebied.

Het cluster Europa richt zich op de Europese subsidieprogramma's buiten de voorgenoemde EFRO en GLB-NSP regelingen. Elk Europees subsidieprogramma kent haar eigen doelstellingen, subsidievoorwaarden, aanvraagprocedures en uitvoeringsvereisten. De subsidieadviseurs van het cluster Europa adviseren binnen en buiten de organisatie over het optimaal navigeren door dit complexe landschap.

Meerjarig Financieel Kader en Europese subsidies

De omvang en inrichting van Europese subsidieprogramma's worden vastgelegd in het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie. Dit MFK beslaat een periode van zeven jaar en kan het best begrepen worden als een langlopende, Europese, "Rijksbegroting". Vanuit het cluster Europa wordt de besluitvorming omtrent het toekomstige MFK nauwgezet gevolgd. Daar waar nodig worden de eerder beschreven public affairs-instrumenten ingezet om het MFK optimaal te laten aansluiten op de provinciale doelstellingen.

Europese financiering in de organisatie

Bij het aantrekken van Europese subsidies en het uitvoeren van projecten die bijdragen aan de provinciale opgaven van de provincie Utrecht werken de subsidieadviseurs nauw samen met zowel de beleidsinhoudelijke domeinen als de financieel en juridische medewerkers van de betrokken teams en adviseren zij bij elke stap van het proces. De ketenaanpak is stapsgewijs uitgewerkt in figuur 3.

9 Het [Gemeenschappelijk Landbouwbeleid](#) (GLB) van de Europese Unie is het gemeenschappelijke beleid voor alle lidstaten. Dit beleid wordt gefinancierd en beheerd vanuit de Europese begroting. Het [Nationaal Strategisch Plan](#) (NSP) is de Nederlandse invulling van het GLB.

10 Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie. [Kansen voor West](#) voert voor de vier Randstadprovincies (Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland) Europese programma's uit. De programma's worden onder andere vanuit de Europese Structuurfondsen gefinancierd.

Figuur 3: Stappenplan voor Europese subsidies

Europese subsidies in de regio Utrecht

Het optimaal laten bijdragen van Europese subsidies aan de verwezenlijking van provinciale beleidsdoelen houdt ook in dat de provincie Utrecht de toegang van regionale partners tot Europese financieringsmogelijkheden wil verbeteren. Daartoe speelt het cluster Europa een informerende en aanjagende rol. Dit doet zij onder andere door het organiseren van het European Funding Netwerk Utrecht (EFNU), het organiseren van een periodieke leergang ‘Werken met Europa’ voor Utrechtse (semi-)publieke instellingen en het gericht adviseren over subsidiekansen. Tevens inventariseert het cluster Europa tussentijds en aan het eind van de Europese programmaperiode hoeveel en waar Europese middelen in onze regio zijn geland en aan welke beleidsterreinen deze hebben bijgedragen. Dit helpt de provincie om trends te volgen en patronen te identificeren (zie ook Hoofdstuk 5).

Samenwerking, kennisdeling en relatiebeheer

Samenwerking, relatiebeheer en kennisdeling zijn belangrijke middelen om onze provinciale ambities en opgaven te realiseren. Veel Europese regio's staan voor dezelfde opgaven als de provincie Utrecht. Door gezamenlijk op te trekken, kennis en ervaringen te delen kunnen we veel van elkaar leren.

Tijdens de uitvoering van Europese projecten werkt de provincie Utrecht samen met verschillende organisaties uit diverse Europese regio's aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Dat gebeurt op verschillende beleidsterreinen, waaronder mobiliteit, waterstof, (circulaire) economie, klimaat, energie of digitalisering.

Samenwerking met andere regio's vindt ook plaats vanuit multilaterale (thematische) netwerken. De provincie Utrecht is onder meer lid van de Europese netwerken CEMR, POLIS, ERRIN en RH2INE (zie lijst met netwerken in bijlage 1). Hier worden de handen ineengeslagen om kennis te delen, oplossingen te vinden, Europees beleid te beïnvloeden en om partners te vinden voor nieuwe Europees gefinancierde projecten.

Het organiseren en of actief deelnemen aan internationale bijeenkomsten draagt eraan bij de regio Utrecht internationaal op de kaart te zetten, specifieke en praktische kennis te delen, aandacht te vragen voor specifieke onderwerpen en om het internationale netwerk verder uit te bouwen. Tot slot organiseert cluster Europa inkomende en uitgaande werkbezoeken met gelijkgestemde Europese regio's. Doel is de samenwerking te versterken, van elkaar te leren, en coalities te vormen die bijdragen aan een effectieve provinciale belangenbehartiging in Europa.

3. Samenwerking in de Europese context

‘Alleen ga je sneller, samen kom je verder.’ Met dit credo in gedachte werkt de provincie Utrecht samen met diverse publieke en private partijen op zowel regionaal, nationaal als Europees niveau aan de realisatie van de provinciale ambities en opgaven. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de wijze van samenwerking in zowel Brussel als de Utrechtse regio.

Europa

Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

Het CEMR is de Europese vereniging van gemeenten en regio's. Deze Europese koepelorganisatie is opgericht in 1951. Het CEMR bestaat uit twee bestuursorganen, namelijk het 'Policy Committee' en het 'Executive Bureau'. Per land wordt een bepaald aantal mensen gekozen voor het Policy Committee. Het IPO is lid van het CEMR en vaardigt het twee bestuurders af. Het CEMR als gesprekspartner van de Europese instellingen stelt de provincie in staat om aandacht te vragen voor specifieke onderwerpen.

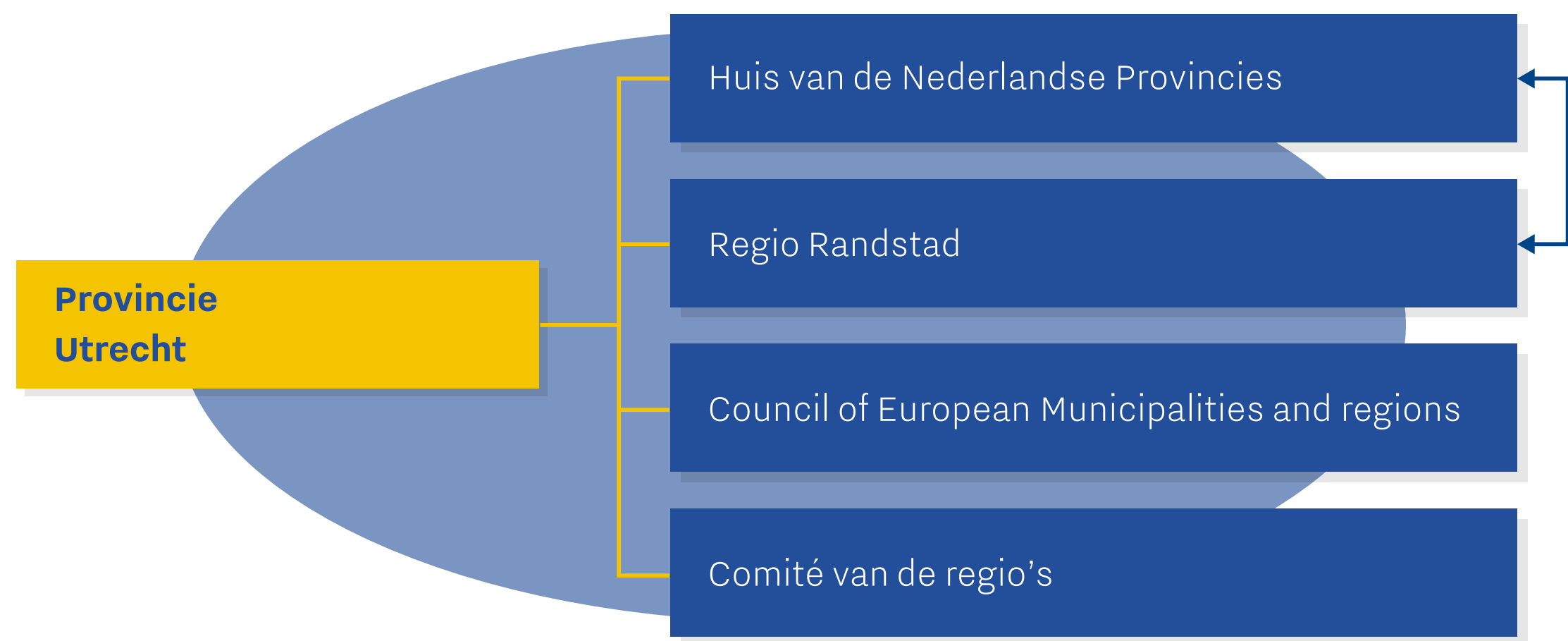
Het CEMR richt zich op twee concrete activiteiten: het beïnvloeden van Europees beleid dat impact heeft op decentrale overheden en het creëren van een platform waar regionale en lokale overheden met elkaar kunnen debatteren. Het CEMR concentreert zich op vijf specifieke thema's die veel invloed hebben op Europese burgers. Ook vertegenwoordigt het CEMR Europese lokale en regionale overheden op internationaal gebied.¹¹

Huis van de Nederlandse Provincies

In 2000 richtten de twaalf Nederlandse provincies en het IPO het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel op. Voor een stevige en effectieve positionering en vertegenwoordiging is het van belang samen te werken en proactief te handelen. Het HNP vervult als

vooruitgeschoven post van en voor provincies en het IPO een signalerende rol en dient daarnaast als platform voor de gezamenlijke belangenbehartiging van de provincies in Brussel. De effectiviteit van belangenbehartiging door het HNP is afhankelijk van integrale afstemming in samenspraak met het IPO en provincies.

De effectiviteit van belangenbehartiging door het HNP is afhankelijk van integrale afstemming in samenspraak met het IPO en provincies.

Figuur 4 : Samenwerkingen in Brussel

¹¹ De vijf thema's waar het CEMR zich op concentreert zijn: bestuur, democratie en burgerschap; milieu, klimaat en energie; internationale betrokkenheid en samenwerking; economische, sociale en territoriale cohesie; en lokale en regionale openbare diensten.

Ieder jaar stellen provincied medewerkers en de HNP-medewerkers een werkplan op dat is gebaseerd op de beleidsvoorstellen van de Europese Commissie en de provinciale coalitieprogramma's. Het werkplan legt de gezamenlijke prioriteiten van de provincies in Brussel vast. Het werkplan vormt de basis voor belangenbehartiging bij de Europese instellingen. Het HNP-werkplan wordt vastgesteld door het HNP-bestuur, waarna het ter kennisgeving wordt aangeboden aan het IPO-bestuur.

Om de samenwerking binnen het HNP te optimaliseren hanteert de organisatie een ambtelijke en bestuurlijke dossierverdeling. Binnen die systematiek is een provincie verantwoordelijk voor een specifiek Europees beleidsdossier. De verantwoordelijke provincie signaleert over nieuwe initiatieven, coördineert eventuele belangenbehartiging en organiseert de werkgroep die bij het dossier hoort.

Vanuit de lidmaatschapsbijdragen van het HNP wordt de gezamenlijke huisvesting bekostigd van de vertegenwoordigers van de Nederlandse provincies in Brussel. Er is altijd een Utrechtse gedeputeerde lid van het HNPbestuur. Aangezien er meestal meer bestuurders dan dossiers zijn, is een bestuurlijk dossierhouderschap voor een Utrechtse bestuurder geen gegeven.

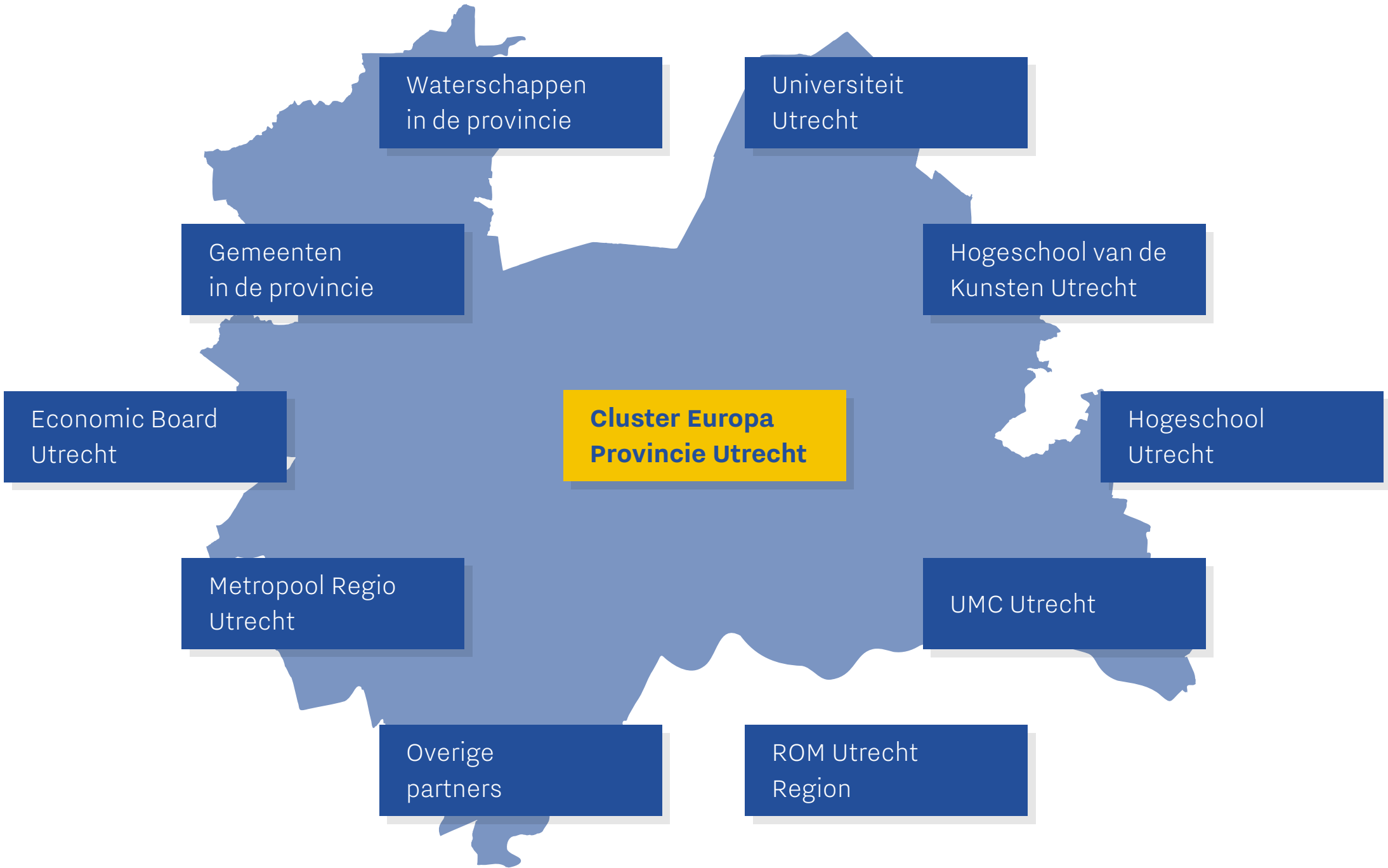
Regio Randstad

De samenwerking tussen de provincies van de regio Randstad op Europese zaken heeft een lange voor-geschiedenis. Sinds 1990 beschikt de Randstad over een vertegenwoordiger in Brussel en vanaf 2000 werken de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland nauw samen in het HNP in Brussel. Dankzij deze samenwerking kunnen de vier provincies elkaars kennis en kunde van Europese zaken benutten en hebben zij toegang

tot elkaars netwerken in Brussel. De samenwerking richt zich op informatievoorziening en kennisdeling, het signale-ren van actuele ontwikkelingen van Europese voorstellen, op het duiden van de relevantie van Europese voorstellen en het inventariseren van kansen of risico's.

Daarnaast wordt vanuit de Randstadsamenwerking samen opgetrokken in HNP-verband en in het Europees Comité van de Regio's. Het samenwerkingsverband laat daarbij expliciet ruimte voor eigen provinciale afwegingen binnen en tussen dossiers. De Randstadsamenwerking organiseert gezamenlijke evenementen en onderneemt

acties om de beleidsontwikkelingen in Brussel te beïn-vloeden. Door deze samenwerking is het volgen van Europese beleidsontwikkelingen efficiënter en de lobby richting Europa effectiever. De bundeling van krachten draagt tevens bij aan de betrokkenheid en slagvaardigheid op het brede terrein van Europese zaken. Ook werkt de samenwerking beleidsconsistentie tussen de EU en de provincie in de hand en stelt zij de vier provincies in staat tijdig in te spelen op nieuw Europees beleid. Op deze wijze draagt de samenwerking bij aan de effectiviteit van de EU-belangenbehartiging van de provincies.

Figuur 5 : Regionale samenwerking

Met de lidmaatschapsbijdrage aan de Randstad-samenwerking worden zowel extra menskracht (een Randstadcoördinator) als gezamenlijke activiteiten bekostigd. Het voorzitterschap rouleert en in de periode 2024 – 2025 is de provincie Utrecht voorzitter van de Randstadsamenwerking.

Regio

De Europese Commissie heeft in 2023 de regio Utrecht aangewezen als meest competitieve regio van Europa.¹² Dit betekent dat Utrecht de regio is met de grootste concurrentiekracht. Deze positie onderstreept de regionale inspanningen om bedrijven, kennisinstellingen en overheden bij elkaar te brengen voor het creëren van een gezond vestigingsklimaat.

Tegelijkertijd moet er blijvend worden ingezet om deze hoge klassering in de toekomst veilig te stellen. Maar dit moet geen doel op zich worden. Partners in de regio, zoals de EBU, ROM Utrecht, de Universiteit Utrecht (UU), het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU), de Metropoolregio Utrecht (MRU) of de gemeente Utrecht of Amersfoort erkennen het belang van de EU als bestuurslaag en internationale samenwerking en zetten hier ook al actief op in.

De provincie hecht veel waarde aan regionale samenwerking en ambieert een coördinerende, sturende en faciliterende rol in de regio met de focus op belangenbehartiging en regionale profilering en in het bijzonder Europese financiering. Zo is in 2023 een start gemaakt met de Utrechtse praktijkgemeenschap (community of practice) in de regio op het terrein van Europese zaken.

Deze praktijkgemeenschap van EU-specialisten en inhoudelijke professionals zorgt dat we werken aan EU-bewustwording en het vergroten van EU-kennis op regionale schaal en is toegepast op de praktijksituatie. Dit draagt er bovendien aan bij dat we elkaar in de regio beter weten te vinden. Binnen de praktijkgemeenschap speelt kennisontwikkeling een grote rol. Daarom organiseert de provincie een EU-leergang ‘werken met Europa’. Deze leergang bestaat uit meerdere modules op het terrein van zowel Europese financiering (projecten en subsidies) als Europese public affairs.

Daarnaast komen in het European Funding Network Utrecht de subsidieadviseurs uit de regio bij elkaar om EU-subsidiekansen en concrete projectoproepen door te spreken. Dit overleg wordt tevens benut om elkaar op de

hoogte te houden over concrete projectplannen en wordt er bekeken of plannen kunnen worden geïntegreerd om de kans op subsidiesucces te vergroten.

In onze regio worden jaarlijks honderden Europese projecten uitgevoerd. Om regionale partners te informeren over Europese financieringskansen organiseert de provincie ook thematische voorlichtingssessies. Ook in de nabije toekomst zal cluster Europa blijven werken aan regionale samenwerking zodat de Utrechtse belangen ook in Brussel zo efficiënt mogelijk kunnen worden behartigd. Daarvoor is het periodieke regionaal afstemmingsoverleg Europese Zaken ingericht. Met dit overleg houden regionale partners elkaar goed op de hoogte van EU-gerelateerde activiteiten zodat efficiënt kan worden samengewerkt.

12 Regional Competitiveness Index; Europese Commissie; DG Regio; 2021

4. Europa in de organisatie: uitdagingen en toekomst

Om de Europastrategie succesvol uit te voeren is het belangrijk om duidelijkheid te hebben over structuur en verantwoordelijkheden, rollen en taken. In dit hoofdstuk staat beschreven hoe ‘Europa’ binnen de provincie Utrecht organisatorisch is verankerd, hoe de provinciale inzet wordt bepaald en wat de rol van het bestuur is. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk stilgestaan bij de beschikbare middelen om de ambities van de provincie Utrecht te kunnen realiseren en wordt een gefaseerd ontwikkelpad geschetst.

Afwegingskader

Binnen de provinciale organisatie zijn de inhoudelijke beleidsdomeinen zelf verantwoordelijk voor de Europese dimensie van hun opgaven. Het cluster Europa signaleert, adviseert en ondersteunt bij de uitvoering van acties om adequaat op die Europese dimensie in te spelen.

Figuur 6: Afwegingskader voor inzetbepaling

Bij de afweging of cluster Europa zich wel of niet inzet spelen vier factoren een belangrijk rol. Namelijk: of het de provinciale opgaven raakt, of er bestuurlijk draagvlak is, of partijen intern en extern bereid zijn om samen te werken en tot slot, of er voldoende middelen beschikbaar zijn.

Bij de inhoudelijke opgave wordt gekeken naar de mate waarin een activiteit past binnen de vastgestelde provinciale ambities, hoe concreet die is en of de provincie de aangewezen partij is om hierin de leiding te nemen. Het is verder essentieel dat er bestuurlijk draagvlak en ambitie is. Ook is samenwerkingsbereidheid noodzakelijk. De provincie staat immers sterker wanneer zij activiteiten in samenwerking met partners in Nederland en daarbuiten uitvoert. Ten slotte kunnen activiteiten alleen goed worden uitgevoerd als er voldoende personele capaciteit, toewijding en financiële middelen (onder andere cofinanciering) beschikbaar zijn binnen de organisatie.

Organisatorische verankering

Om de kans op succes in Europa te vergroten is het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de wijze waarop Europa in de organisatie is ingebed. Zonder een inhoudelijk standpunt of inzetbepaling kan het public affairs-team niet efficiënt en effectief opereren. En zonder de bereidheid om deel te nemen aan Europese projecten of internationale netwerken kan de provincie Europese financieringskansen niet benutten. Daarom werkt het cluster Europa voortdurend aan het creëren van meer EU-bewustzijn, het vergroten van EU-kennis en het organiseren van inspiratiesessies (zie ook Hoofdstuk 5 waarin we nader inzoomen op informatie en communicatie). Op deze wijze werkt cluster Europa aan de ontwikkeling van een Europabewuste organisatie.

De Europastrategie staat voor een model dat uitgaat van een toekomstbestendige en Europabewuste organisatie en regio.

Team Strategie, Europa en Public Affairs

De afgelopen jaren maakte cluster Europa deel uit van team Bestuur, Interbestuurlijk toezicht en Europa. Vanaf 2024 maakt het cluster Europa deel uit van het nieuwe team Strategie, Europa en Public Affairs binnen het Domein Strategie en Bestuur (S&B). Op deze manier kan het cluster zijn rol en positie in de organisatie en regio beter invullen. De directeur Strategie en Bestuur is verantwoordelijk directielid en ziet toe op de naleving van in- en externe afspraken.

Cluster Europa

De regie en coördinatie op het terrein van Europese zaken is binnen de provincie Utrecht centraal georganiseerd. Het cluster Europa vormt de brug tussen de Europese instellingen en de provincie Utrecht. In die hoedanigheid verzorgt het cluster Europa de signalering en advisering richting bestuur, management en organisatie op het brede terrein van Europese zaken. Het cluster behoudt op deze manier centraal het overzicht op al de lopende activiteiten in Europa. Op die manier wordt een eenduidige boodschap gewaarborgd.

De kernactiviteiten van het cluster zijn public affairs, Europese financiering en samenwerking, kennisdeling en relatiebeheer. Deze activiteiten worden uitgebreid beschreven in Hoofdstuk 2, zie daarvoor ook figuur 1. Bij de uitvoering van de werkzaamheden van het cluster gaat het om:

- Downloaden: het verzamelen van informatie over Europese actualiteiten, beleidsontwikkelingen, wet- en regelgeving en financieringskansen;

- Crossloaden: het organiseren van samenwerking met stakeholders in Europa om de provinciale belangen te kunnen behartigen en financieringskansen te benutten;
- Uploaden: proactief beïnvloeden van Europees beleid door aandacht te vragen voor specifieke pijnpunten.

Het eigenaarschap op het brede terrein van Europese zaken ligt bij de beleidsdomeinen. De gebruikelijke werkwijze is als volgt: het cluster Europa stelt een signaal op bij nieuwe Europese beleidsvoorstellen inclusief een eerste duiding. De beleidsdomeinen bepalen, eventueel via het IPO, de impact, standpunt en of inzet wenselijk is.

Bij de aanvraag van EU-financiering geldt dat er vanuit de inhoudelijke domeinen een informatieplicht is naar het cluster Europa. Het cluster geeft vervolgens een go/no-go advies.

Het bovenstaande impliceert zowel het belang van onderlinge interactie als een wederzijdse informatieplicht. Er wordt op verschillende manieren samengewerkt met de inhoudelijke beleidsdomeinen. Het primaire contact loopt via de EU-contactpersonen die hiervoor zijn aangewezen. Zij fungeren daarbij als eerste aanspreekpunt namens het inhoudelijke team. Op deze manier wordt iedereen goed op de hoogte gehouden van relevante Europese ontwikkelingen. Periodiek komen alle contactpersonen en het cluster Europa bij elkaar in het Platform Europa-overleg om met elkaar kansen en risico's in beeld te brengen (zie Hoofdstuk 5 voor een nadere beschrijving van het Platform Europa).

Strategische sessie in ambtelijke organisatie

De Utrechtse agenda moet voldoende afgestemd zijn op de Europese agenda, zodat er tijdig geanticipeerd wordt op Europees beleid en actualiteiten. Dit is essentieel om financiële en juridische risico's achteraf te voorkomen. De Europese en Utrechtse agenda's moet dus doorlopend naast elkaar worden gelegd. Dat gebeurt op basis van Europese beleidsvoorstellen en het werkprogramma van de Europese Commissie (ECWP).

Elk najaar publiceert de Europese Commissie haar werkprogramma. Hierin staat per kwartaal aangegeven wanneer welke Europese beleidsplannen kunnen worden verwacht. Het ECWP wordt in samenspraak met de collega's op het HNP en de EU-contactpersonen geanalyseerd op kansen en risico's en vertaald naar aandachtspunten en vervolgacties. De uitkomsten hiervan zullen worden opgenomen in de jaarlijkse Uitvoeringsagenda Europese Zaken en wordt ambtelijk en bestuurlijk besproken in een strategische sessie op directie-of MT-niveau (managementtafel). Op basis hiervan wordt een Europese terug- en vooruitblik voor Provinciale Staten opgesteld.

Bestuur en Europa

Provinciale Staten

De Provinciale Staten stelt het provinciale beleid op hoofdlijnen vast. Ze bepalen daarmee ook de kaders voor de Europastrategie.

College van Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde Staten voeren besluiten uit en geven invulling aan het beleid. Maandelijks wordt het college geïnformeerd over Europese actualiteiten en ontwikkelingen in de vorm van een bijpraatmoment.

Commissaris van de Koning

De Commissaris van de Koning is ambassadeur van de provincie Utrecht en delegatieleider tijdens inkomende of uitgaande werkbezoeken. Tevens neemt de Commissaris via de Kring van Commissarissen deel aan het jaarlijks werkbezoek aan Brussel.

Portefeuillehouder Europa

De gedeputeerde met Europa in de portefeuille heeft in het college van Gedeputeerde Staten een coördinerende en aanjagende functie ten aanzien van Europese aangelegenheden. Daarnaast heeft zij of hij bestuurlijke functies zoals:

- Lid van het (dagelijks) bestuur van het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP);
- Bestuurlijk dossierhouder op een van de gezamenlijke dossiers in het HNP;
- Vast of plaatsvervangend lid in het Comité van de Regio's;
- Lid van het bestuur van de Randstadsamenwerking.

Vakinhoudelijke gedeputeerden

De overige gedeputeerden zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van EU-gerelateerde zaken binnen hun portefeuille zoals lobby, subsidies, netwerken, samenwerking en werkbezoeken.

Toekomstvisie

Hoe de provincie en de EU zich de komende tien jaar zullen ontwikkelen en wat dat van de organisatie en cluster Europa vraagt is moeilijk te voorspellen. Wel is vast te stellen dat Europese actualiteiten en geopolitieke ontwikkelingen steeds meer invloed hebben op de provinciale agenda. In deze paragraaf worden belangrijke uitdagingen benoemd die grote invloed hebben op de werking van het cluster Europa binnen de organisatie. Vervolgens

wordt een toekomstgericht ontwikkelpad met vier fases voorgesteld waarin deze uitdagingen worden aangepakt. De provincie Utrecht streeft via dit ontwikkelpad naar een Europabewuste organisatie en regio.

Uitdagingen

Het cluster Europa heeft een brugfunctie tussen de Europese instellingen en de provincie Utrecht. Doorlopend worden de Europese beleidsontwikkelingen op potentiële kansen of risico's gemonitord door cluster Europa. Het cluster constateert dat zowel het aantal wetgevende dossiers evenals de complexiteit en impact hiervan op de provinciale opgaven is toegenomen. Er is ten tijde van schrijven één public affairs adviseur namens de provincie Utrecht in Brussel. Daarmee is de provincie erg kwetsbaar op zo'n sleutelpositie en moeten er vaak keuzes gemaakt worden ten aanzien van de inzet. Potentiële kansen blijven hierdoor liggen en bestaat het risico dat de organisatie onvoldoende is aangehaakt op Europese beleidsontwikkelingen.

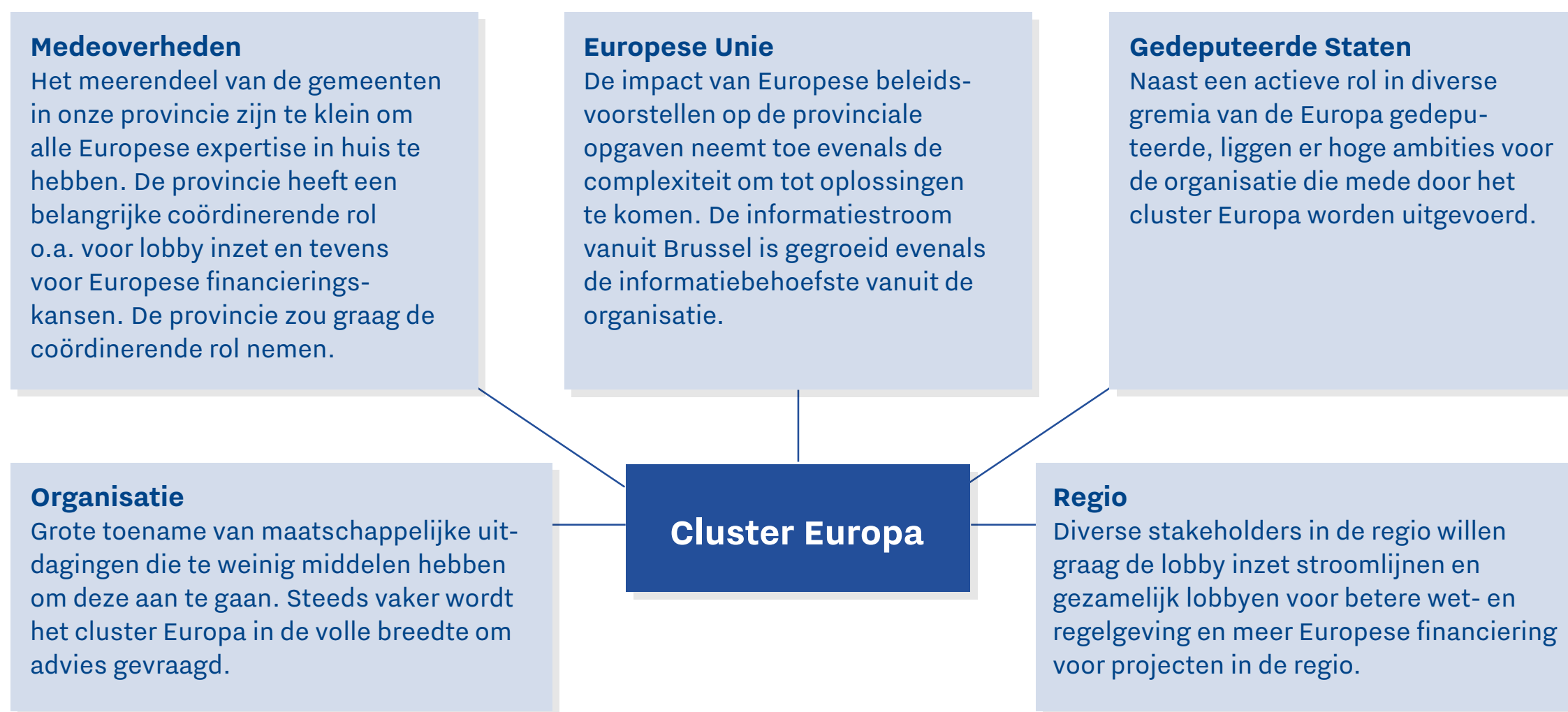
Bestuurlijk wordt het belang van Europa ook onderkend en zijn de bestuurlijke ambities ten aanzien van Europese zaken toegenomen sinds installatie van Gedeputeerde Staten in 2023. Dit blijkt onder meer uit de verschillende bestuurlijke functies waar de provincie een actieve rol inneemt en de gewenste intensivering van werkzaamheden gericht op de regio. Ook vanuit Provinciale Staten is de aandacht voor Europa sinds 2023 gegroeid.

Daarnaast erkennen partners in de regio, zoals de Utrechtse gemeenten en de EBU, ROM, de HU, de UU en het UMC Utrecht het belang van de EU als bestuurslaag en zetten hier actief op in. Om de eenheid te bewaren, de belangenbehartiging te versterken en de slagkracht te

vergroten is het belangrijk dat de lobbyinzet gestroomlijnd wordt. Op deze manier kan er gezamenlijk gelobbyd worden voor betere wet- en regelgeving en het financieren van projecten in de regio. Steeds meer wordt naar de provincie gekeken om hierbij een regisserende en verbindende rol te spelen. Bovendien zijn er binnen de provincie Utrecht veel gemeenten zonder Europese expertise en/of capaciteit in huis. De provincie zou graag een coördinerende en faciliterende rol pakken om gemeenten te ondersteunen bij het benutten van Europese kansen.

Vanuit de organisatie wordt opgemerkt dat de druk toeneemt om maatschappelijke uitdagingen op te lossen terwijl beschikbare middelen beperkt zijn. Ook groeit de noodzaak om meer Europese financiering te benutten bij de realisatie van provinciale opgaven. Hierdoor neemt de vraag naar advies en ondersteuning bij het aanvragen en uitvoeren van Europees gesubsidieerde projecten verder toe. Het gevolg hiervan is dat ook het aantal verkenningen, aanvragen en projecten in de uitvoeringsfase is gestegen. Bovendien moeten Europese projecten doel- en rechtmatig worden uitgevoerd om terugbetaling van het subsidiebedrag te voorkomen. Het maximale aantal projecten waarbij het cluster Europa kan ondersteunen is ten tijde van het schrijven van de Europastrategie beperkt.

Daarnaast wordt er ook steeds vaker een beroep gedaan op het cluster Europa om te adviseren over Europese netwerk- of samenwerkingskansen en beleidsmatige aanknopingspunten. Het opzetten en onderhouden van adequate informatievoorziening en doelgroep specifieke communicatie is daarbij van belang.

Figuur 7: Toegenomen uitdagingen voor cluster Europa

Door de groei van het aantal te behartigen Europese dossiers, de impact van Europese voorstellen op provinciale opgaven, de bestuurlijke ambities, de toegenomen vraag vanuit de provinciale organisatie, en de regio die zich nadrukkelijk wil manifesteren in Brussel, neemt de druk op het cluster Europa fors toe.

Gefaseerd ontwikkelpad

Om de Europese kansen te verzilveren die bijdragen aan de beleidsinhoudelijke opgaven is een Europabewuste organisatie randvoorwaardelijk. Pas wanneer de organisatie bewust is van de EU-dimensie binnen de provinciale opgaven kunnen kansen en of risico's geïdentificeerd worden en vervolgacties gepland worden. Bovendien is het van belang om grip te houden op de inzet die gepleegd

wordt. Daarom is het noodzakelijk om vraag (vanuit bestuur, management, organisatie en regio) en aanbod (vanuit cluster Europa) op elkaar af te stemmen en periodiek te herijken.

In het licht van de eerder beschreven uitdagingen wordt hieronder een gefaseerd ontwikkelpad geschetst dat bijdraagt aan de realisatie van de ambities (zie Hoofdstuk 2). In dit model ontwikkelt cluster Europa zich stapsgewijs door naar fase 4 (een regionaal EU-expertisecentrum) waarmee zowel de organisatorische inbedding van Europa versterkt wordt en tegelijk het regionale Europabewustzijn wordt vergroot. Dit proces wordt in vier fasen opgedeeld die op de volgende pagina's op hoofdlijnen verder uitgewerkt worden (zie figuur 8).

1. Kernactiviteiten (fase 1)

In fase 1 worden alleen de twee kernactiviteiten public affairs en Europese financiering uitgevoerd (zie Hoofdstuk 2). Daarbij wordt nadrukkelijk afgewogen waar wel of geen inzet op wordt gepleegd.

Voor de realisatie van (randvoorwaardelijke) werkzaamheden zoals (inter)regionale samenwerking, kennisdeling, informatievoorziening is het cluster afhankelijk van externe inhuur of andere uitvoerende partijen. Ten tijde van schrijven is fase 1 de huidige situatie.

2. Europabewuste organisatie (fase 2)

In deze fase wordt actief ingezet op de doorontwikkeling naar een Europabewuste organisatie die tegemoet komt aan de toegenomen impact van de EU op de provinciale opgaven en de vraag vanuit bestuur, organisatie en regio naar EU-expertise. Daarbij wordt ingezet op een versteviging van de positie van de provincie in Brussel en de toename van Europese subsidie-expertise waardoor er ruimte vrijgemaakt wordt voor de randvoorwaardelijke werkzaamheden zoals beschreven in fase 1.

Daarnaast zal in deze fase worden ingezet op begeleiding en ondersteuning van het bestuur in Brussel. In het bijzonder tijdens de plenaire vergaderingen van het Comité van de Regio's en commissievergaderingen.¹³

3. EU-expertisecentrum (fase 3)

In fase 3 wordt er een professionaliseringsslag geslagen in de dienstverlening. Dit gebeurt in de vorm van een EU-expertisecentrum. Het doel hiervan is om de organisatie maximaal te kunnen ontzorgen bij het benutten van EU-kansen. Concreet kan de provincie hierdoor

13 Het Comité van de Regio's bestaat uit zes commissies. In de huidige bestuursperiode 2023 – 2027 is provincie Utrecht vertegenwoordigd in de commissie ENVE (environment).

zowel meer Europese projecten realiseren en daarmee meer EU-subsidies benutten. Door het aanstellen van EU-procesmanagers, die Europese projecten in de organisatie begeleiden verminderd de afhankelijkheid van interne projectleiders en kunnen zij zich volledig richten op de inhoudelijke werkzaamheden. Een bijkomend voordeel van dit scenario is dat het cluster Europa minder afhankelijk wordt van externe inhuur.

In fase 3 zal de regio ook nadrukkelijker bediend worden door het cluster Europa. De provincie zal zich faciliterend opstellen jegens de Europese ambities van haar regionale partners. Speciale aandacht gaat uit naar de wijze waarop alle Utrechtse gemeenten aansluiting weten te vinden op Europese subsidie- en financieringsprogramma's.

4. Regionaal EU-expertisecentrum (fase 4)

De provincie Utrecht wil haar rol pakken om de regio Utrecht verder te ondersteunen bij het benutten van EU-gerelateerde kansen (zoals financiering, profilering, samenwerking, kennisdeling en netwerkvorming). In fase 4 wordt er gebouwd aan een regionaal EU-expertisecentrum. Randvoorwaardelijk hierbij is de financiële en inhoudelijke betrokkenheid van regionale partners zoals gemeenten en kennisinstellingen. Op basis van gezamenlijke ambities, doelstellingen en gedeelde kosten zal subsidie-expertise en ervaring worden gebundeld zodat de regio beter gebruik maken van Europese financieringskansen, de regio Utrecht nadrukkelijker op de kaart zetten en daarnaast de regionale belangen effectiever kunnen behartigen via regionale praktijkvoorbeelden.

Meetpunten per fase

Per fase worden zowel de organisatorische inbedding van Europa als de regionale EU-bewustwording versterkt. Er worden daarom per fase doelstellingen geformuleerd en meetpunten ingebouwd om te bepalen in hoeverre het model goed functioneert of het voldoende meerwaarde biedt en of de verwachte resultaten zijn behaald. De uiteindelijke afweging wordt gemaakt door de Europa-gedeputeerde nadat de resultaten van de doelstellingen zijn besproken in de Provinciale Staten.

Daar waar de doorontwikkeling aanvullende middelen vereist, zal Provinciale Staten betrokken worden. Het uitgangspunt bij het gehele ontwikkelpad is hierbij dat investeringen in extra EU (subsidie)expertise zich op termijn terugbetalen. De Europastrategie staat hiermee voor een model dat uitgaat van een toekomstbestendige en Europabewuste organisatie en regio.

Figuur 8: Gefaseerd ontwikkelpad

5. Communicatie- en informatievoorziening

Communicatie en adequate informatievoorziening zijn van groot belang voor het succes van deze Europastrategie. Door op een goede manier te communiceren en te informeren kan het cluster Europa bijdragen aan meer bewustwording, kennis, betrokkenheid en draagvlak ten aanzien van de EU. Dit zorgt voor een Europabewuste organisatie die op de hoogte is van Europese beleidsontwikkelingen en die hier tijdig op kan anticiperen. Informatiedeling en communicatie zal afhankelijk van de doelgroep verschillend ingevuld worden.

Een Europabewuste organisatie is op de hoogte van Europese ontwikkelingen en kan hier tijdig op anticiperen.

In de eerste plaats moeten Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten geïnformeerd worden om respectievelijk hun controlerende en bestuurlijke taken te kunnen vervullen. Daarnaast is het van groot belang dat ook de inhoudelijke domeinen en collega's tijdig informatie uit Brussel ontvangen, zodat zij de public affairs adviseurs kunnen voeden met een standpunt, boodschap of opdracht. Naast meer intern gerichte communicatie, is externe communicatie ook van belang om te delen wat de provincie op Europees vlak doet.

Informeren van Provinciale Staten

Ook de leden van de Provinciale Staten zijn gebaat bij een goed beeld van het Europese besluitvormingsproces, welke rol de provincie Utrecht daarin speelt en welke Europese financieringskansen er zijn. Provinciale Staten zullen op de volgende manieren worden geïnformeerd:

Elk halfjaar publiceert cluster Europa een *nieuwsbrief Europese zaken* met daarin informatie over beleidsontwikkelingen in de Europese Unie en hoe die zich verhouden tot de provincie Utrecht, en in het bijzonder de taken van Provinciale Staten. Ook de ontwikkelingen

ten aanzien van de lopende Europese subsidieprojecten binnen de provincie en ander relevant nieuws zullen in de nieuwsbrief te vinden zijn. De nieuwsbrief wordt periodiek gedeeld met Provinciale Staten via het Statenjournaal, maar Statenleden dienen zichzelf op de nieuwsbrief in te schrijven. Daarnaast kunnen Statenleden zich ook inschrijven voor de *Europese Ster*, dit is een wekelijkse nieuwsbrief met Europees nieuws specifiek voor decentrale overheden van Kenniscentrum Europa Decentraal en het HNP.

Elk jaar in het eerste kwartaal volgt via een Statenbrief ter kennisneming de *Uitvoeringsagenda Europese Zaken* van de provincie. Dit bevat onder meer ook de gezamenlijke en Utrechtse lobbyfiches, het HNP-werkplan en de inhoudelijke provinciale beleidsagenda. Het HNP-werkplan wordt gemaakt op basis van het Europese Commissie Werkprogramma (ECWP) en bevat de beleidsinitiatieven van de Europese Commissie voor het aankomende jaar. Deze werkplannen worden ieder jaar in oktober gepubliceerd. De Uitvoeringsagenda bevat tevens een *terug-en vooruitblik Europese zaken*. De terug- en vooruitblik richt zich op de Europese mijlpalen met relevantie voor de provincie. Het gaat hier om de implementatie en uitvoering van

Europees beleid, position papers, werkbezoeken, evenementen, Europese projecten in de provincie en (inter) regionale samenwerking.

Kenniscentrum Europa Decentraal

Speciale aandacht krijgt het Kenniscentrum Europa Decentraal. Dit is hét kenniscentrum voor Europees recht en beleid van en voor (semi-) overheidsorganisaties.

Dit kenniscentrum is opgericht door provincies, gemeenten en waterschappen en wordt gesteund door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Ten slotte worden er periodiek kennis- en inspiratiesessies georganiseerd. In dergelijke sessies worden EU-actualiteiten besproken of worden bepaalde thema's of onderwerpen verder uitgelicht. De vorm is vrij, maar dit kan bijvoorbeeld via een PUB of PS-informatiesessie.¹⁴ Het betrekken en activeren van de Staten gebeurt ook door het aanbieden van diverse evenementen en werkbezoeken, deze worden periodiek meegenomen in het Statenjournaal.

Een werkbezoek naar Brussel wordt één keer per bestuursperiode georganiseerd, dit kan ook in Regio Randstad verband samen met de andere drie provincies. Ook is het gebruikelijk om de Provinciale Staten de gelegenheid te geven om deel te nemen aan de jaarlijkse European Week of Regions and Cities, welke elk jaar in oktober plaatsvindt.

Informereren college van Gedeputeerde Staten

Het college van Gedeputeerde Staten moet op de hoogte zijn van wat er speelt in Europa en hoe Europese ontwikkelingen zich verhouden tot de provincie Utrecht. Cluster Europa informeert en betreft Gedeputeerde Staten structureel bij de Europese zaken die spelen binnen de provincie. Dat gebeurt op diverse manieren. Tijdens het *tweewekelijkse portefeuillehouder overleg* informeert cluster Europa de Europagedeputeerde. De EU-contactpersonen en de inhoudelijke domeinen informeren zelf hun gedeputeerden, ondersteund door cluster Europa.

Maandelijks ontvangt Gedeputeerde Staten een public affairs-update. Tevens wordt het college aan de hand hiervan geïnformeerd tijdens het *public affairs-bijpraatmoment*. Stukken voor Provinciale Staten worden uiteraard altijd eerst voor besluitvorming aan Gedeputeerde Staten voorgelegd, waaronder ook *de Uitvoeringsagenda Europese Zaken*, inclusief de bijlagen als het HNP-werkplan, de gezamenlijke en Utrechtse lobbyfiches en de terug- en vooruitblik.

Het betrekken en activeren van Gedeputeerde Staten gebeurt ook door het organiseren van diverse evenementen en werkbezoeken. Een werkbezoek naar Brussel wordt minimaal één keer per bestuursperiode georganiseerd. Daarnaast zal Gedeputeerde Staten ook om het jaar een Europese regio bezoeken.

¹⁴ Tijdens een Provinciale Utrechtse Bondgenoten (PUB) evenement worden zowel de provinciale organisatie, Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Utrechtse burgers en partnerorganisaties geïnformeerd over een actueel onderwerp.

Interne communicatie en informatiedeling

Het doel van de interne communicatie is om de organisatie te laten zien dat Europa ertoe doet en te laten zien waar de raakvlakken met de interne dossiers te vinden zijn. Dit wordt gedaan door collega's te informeren en te betrekken bij Europese zaken. De *intranetpagina 'Europa in de provincie'* fungeert als eerste informatievoorziening over Europese zaken in de organisatie.

Op deze intranetpagina worden collega's over Europese actualiteiten geïnformeerd, worden periodiek updates geplaatst over Europese projecten in de provincie en is er een overzichtelijke minicursus beschikbaar over de basisbeginselen van de Europese Unie. Daarnaast worden er relevante evenementen en verdiepende artikelen gedeeld. Ook worden collega's geïnformeerd over Europese zaken tijdens periodieke interne evenementen waar een Europees onderwerp centraal staat.

In het *Platform Europa*, een zeswekelijks overleg, komen de EU-contactpersonen binnen de organisatie bijeen. Doel van het platform is om ideeën en voorstellen te bespreken, kennis, ervaring en informatie te delen, het interne netwerk te vergroten en onderlinge samenwerking te bevorderen. De EU-contactpersonen met vakinhoudelijke kennis over verschillende beleidsterreinen zijn het eerste aanspreekpunt voor cluster Europa bij het maken van een afweging over de impact van Europese wetgeving of het behandelen van BNC-fiches, Europese raadgevingen en wetvoorstellen.

Tijdens de Platform Europa-overleggen informeren de EU-contactpersonen en cluster Europa elkaar over de inhoudelijke ontwikkelingen en knelpunten binnen de diverse beleidsterreinen. Cluster Europa bespreekt Europese financieringskansen, duidt relevante Europese wetgeving en ontwikkelingen en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de belangenbehartiging in Brussel. Binnen een gezamenlijke Teamsomgeving van Platform Europa worden agenda's, rapporten, consultaties en analyses gedeeld.

Er wordt jaarlijks een *interne jaarkalender* gepubliceerd voor het Platform Europa. Hierin staan de belangrijkste Europese momenten, relevante evenementen, de Platform Europa-overleggen en inputmomenten voor de Uitvoeringsagenda Europese Zaken.

Ook de directie en het management worden jaarlijks geïnformeerd over de Uitvoeringsagenda, dit wordt vervolgens ambtelijk en bestuurlijk besproken in een *strategische sessie op directie-of managementniveau* (via de managementtafel).

Externe communicatie

De primaire bron voor externe communicatie over Europese zaken in de provincie is de website van de provincie Utrecht. De website bevat beknopte publieke informatie over beïnvloeding van Europees beleid, Europese financieringskansen en de bestuurlijke functies van de Europagedeputeerde. Cluster Europa zal de informatie op de websitepagina aangaande de Europese zaken van

de provincie actueel houden. De Europastrategie van de provincie is via deze weg publiek beschikbaar.

De provincie wil Europese financieringskansen benutten om Utrechtse doelstellingen te realiseren. Cluster Europa zal twee keer per Europees financieel kader een online magazine publiceren waarin de benutte Europese investeringen in de regio worden geanalyseerd. Dit online magazine zal via de website worden gedeeld.

Tot slot organiseert cluster Europa jaarlijks in samenwerking met het European Funding Network Utrecht een aantal informatieve evenementen voor de regio en wordt collega's en gemeentemedewerkers uit de provincie een EU-leergang 'werken in Europa' aangeboden. Dit heeft als doel de regionale samenwerking en het EU-bewustzijn in de provincie te vergroten.

Evaluatie

De strategie voor Europese samenwerking en belangenbehartiging 2024 – 2034 zal tussentijds worden geëvalueerd. Een eerste beknopte evaluatie zal in 2026 plaatsvinden, hierin zullen de behaalde resultaten worden toegelicht. De volledige evaluatie zal plaatsvinden na de Europese verkiezingen van 2029, aan de vooravond van een nieuwe Europese bestuursperiode. Het cluster Europa zal deze evaluaties coördineren in samenwerking met Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten zullen via een Statenbrief op de hoogte worden gehouden van de uitkomsten van beide evaluaties.

Bijlage 1

Overzicht van internationale netwerken en samenwerkingsverbanden

AIR: Air Quality Initiative of Regions Network

[AIR](#) is een netwerk van Europese regio's dat zich richt op luchtkwaliteit. De provincie neemt namens Regio Randstad deel aan dit netwerk. Het doel van AIR is om 'best practices' uit te wisselen en om bij te dragen aan het herzieningsproces van de richtlijn die gaat over luchtkwaliteit.

CEMR: Council of European Municipalities and Regions

[CEMR](#) is een organisatie dat een platform biedt voor lokale en regionale overheidsautoriteiten uit 41 landen. Het CEMR heeft twee doelen, namelijk EU-beleid en wetgeving beïnvloeden en het aanbieden van een forum voor debat.

ECF: European Cyclist Federation

[Dit netwerk](#) richt zich op het promoten van fietsen als een duurzaam en gezond vervoermiddel en recreatie. De grondlegging van ECF ligt in Europa, maar de uitdagingen waar ECF voor staat zijn wereldwijd van belang. ECF gelooft dat de fiets voor veel problemen de oplossing biedt. ECF heeft daarom de ambitie om de expertise wereldwijd te exporteren.

EGTC: European Grouping of Territorial Cooperation Rhine-Alpine

De [EGTC-netwerkorganisatie](#) is opgericht om de regionale belangen in de ontwikkeling van de corridor tussen Rotterdam en Genua te behartigen, gezamenlijke projecten te ontwikkelen, kennis te delen en de regio's te vertegenwoordigen in het Europese proces van corridorvorming.

ERRIN: European Regions Research and Innovation Network

[ERRIN](#) is een Europees netwerk opgericht in 2001, met als streven regionaal onderzoek en innovatie te versterken. Om dit te bereiken ondersteunt ERRIN de deelnemende regio's in het uitwisselen van informatie, het delen van ervaringen, de support voor projectontwikkeling en steun bij beleidsvorming. ERRIN laat zo ook de stem van de regio's in Brussel horen. ERRIN bestaat uit 14 werkgroepen waarin de contacten tussen regio's worden gelegd op verschillende beleidsterreinen, zoals de werkgroepen Smart Cities, Blue Economy, Health, en Energy & Climate Change.

EU-Mission Charter: Adaptation to Climate Change

Het doel van de [missie](#) is om de deelnemende regio's en steden voor 2030 te begeleiden naar klimaatbestendigheid. Hierbij draagt deze missie bij aan de EU's adaptatie strategie. De provincie Utrecht heeft de EU-Mission charter voor klimaatadaptatie samen met de gemeente Utrecht getekend. De klimaatadaptatie missie is één van de vijf strategische missies van de Europese Commissie. De missie richt zich op het ondersteunen van regio's, steden en lokale overheden in de EU bij hun inspanningen om veerkracht op te bouwen tegen de gevolgen van klimaatverandering.

De missie draagt bij aan het in de praktijk brengen van de aanpassingsstrategie van de EU door de regio's daarbij te helpen onder andere door Europese subsidies beschikbaar te stellen. Daarnaast krijgt de Europese Unie in het algemeen en regio's en steden in het bijzonder een beter inzicht in de klimaatrisico's en adaptatiestrategieën.

POLIS: Cities and regions for Transport Innovation

[POLIS](#) is een netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken om innovatieve technologieën en beleid voor lokaal transport te ontwikkelen. Het doel van POLIS is om lokaal transport te verbeteren door middel van geïntegreerde strategieën die de economische, sociale en milieudimensies van transport aanpakken. Hiertoe ondersteunt POLIS de uitwisseling van ervaringen en kennis tussen Europese lokale en regionale overheden. Het vergemakkelijkt ook de dialoog tussen lokale en regionale autoriteiten en andere actoren in de sector, zoals de industrie, onderzoekscentra en universiteiten, en NGO's.

RH2INE: Rhine Hydrogen Integration Network of Excellence

Het doel van [RH2INE](#) is om waterstof snel en veilig toegankelijk te maken voor internationaal transport van goederen langs de Rhine-Alpine corridor. Daarvoor moeten in 2026 een tiental binnenvaartschepen op waterstof varen op deze corridor met minimaal 4 waterstofvulstations tussen Rotterdam, Duisburg en Keulen. Dit is een eerste stap naar een zero-emissie transportcorridor in 2050, het uiteindelijke doel. RH2INE zet zich om een netwerk te bouwen met partijen die actief waterstof willen gebruiken in de binnenvaart. Een van de prioriteiten is standaardisering.

Regions for Health Network of the World Health Organization (RHN WHO)

Regio's werken samen om de gezondheid en het welzijn van inwoners te verbeteren door prioriteit te geven aan gelijkheid, strategische allianties te ontwikkelen en goed bestuur te bevorderen. Het [Regions for Health Network of the World Health Organization](#) vult het werk voor de gezondheidszorg dat op nationaal niveau wordt uitgevoerd aan door samen te werken met subnationale actoren.

Sinds 1993 heeft het European Regions for Health Network (RHN) van de WHO regio's geholpen de totstandbrenging van een betere volksgezondheid te versnellen. RHN zet zich in voor de uitvoering van Agenda 2030 en het European Program of Work (EPW) 2020 – 2025. Het netwerk speelt een belangrijke rol bij inspanningen “om lokale leefomgevingen te ondersteunen die gezondheid en welzijn mogelijk maken”. De gemeente Utrecht is lid voor Cities for Health Network van het World Health Organization.

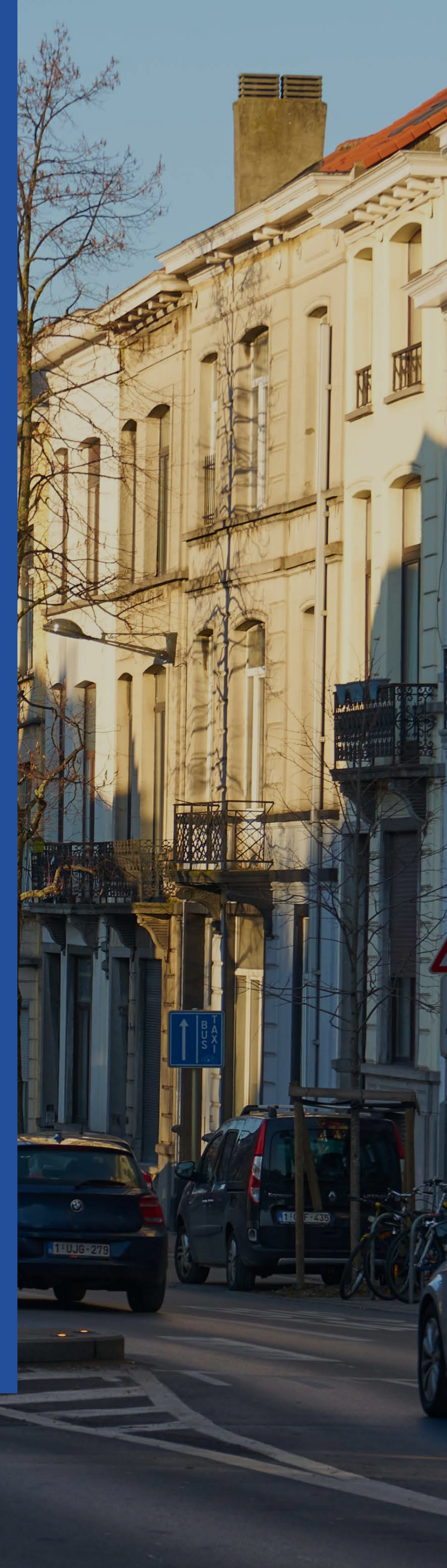
Vanguard Initiative

Met de Regio Randstad is de provincie lid van het [Vanguard Initiative](#). Dit initiatief richt zich op het inzetten van ‘smart specialisation strategies’ om zo te komen tot groei, innovatie en industriële hernieuwing. Dit doen zij door regionale, nationale en Europese beleidsniveaus succesvol aan elkaar te verbinden, samen met Europese prioriteitsregio's. Aan de hand van deze regio's worden vervolgens strategische investeringen uitgelijnd.

Bijlage 2

Afkortingenlijst

Afkorting	Toelichting
AIR	Air Quality Initiative of Regions Network
BNC	Beoordeling Nieuw Commissievoorstel
CEF	Connecting Europe Facility
CEMR	Council of European Municipalities and Regions
CvdR	Europees Comité van de Regio's
EBU	Economic Board Utrecht
EC	Europese Commissie
ECF	European Cyclist Federation
ECWP	Europese Commissie Werkprogramma
EFNU	European Funding Netwerk Utrecht
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EGTC	European Grouping of Territorial Cooperation Rhine-Alpine
EP	Europees Parlement
ERRIN	European Regions Research and Innovation Network
EU	Europese Unie
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
GS	Gedeputeerde Staten
HNP	Huis van de Nederlandse Provincies
IPO	Interprovinciaal Overleg
IBDT	Interbestuurlijke dossier-teams
LLO	Domein Landelijke Leefomgeving
MFK	Meerjarig Financieel Kader
MRU	Metropool Regio Utrecht

Afkorting	Toelichting
MT	Managementtafel
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NSP	Nationaal Strategisch Plan
PA	Public Affairs
POLIS	Cities and regions for Transport Innovation
PS	Provinciale Staten
PV	Permanente Vertegenwoordiging
RH2INE	Rhine Hydrogen Integration Network of Excellence
RHN WHO	Regions for Health Network van de World Health Organization
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
SLO	Domein Stedelijke Leefomgeving
UMCU	Universitair Medisch Centrum Utrecht
UU	Universiteit Utrecht
VNG	Vereniging van Nederlands Gemeenten

Colofon

Uitgave

Provincie Utrecht

Auteurs

Cluster Europa

Vormgeving

Enof creatieve communicatie

Fotografie

Bart van de Schraaff

Beeldbank provincie Utrecht

Christian Lue

Dusan Cvetanovic

Dylan Gillis

Guillaume Perigous

Liselotte Gijzemijter

Matthijs van de Ven

Reginar Photography

Datum

Februari 2024

